

Bruxelles, 8.8.2017.
COM(2017) 419 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU
o provedbi Uredbe (EZ) br. 295/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o strukturnim
poslovnim statistikama

SADRŽAJ

1.	UVOD	3
1.1.	Uredba o strukturnim poslovnim statistikama	3
1.2.	Sadržaj glavnih skupova podataka	3
1.3.	Dostupnost SPS-a.....	5
1.4.	Publikacije u 2015. i 2016.....	5
2.	UČINKOVITOST UREDBE I RELEVANTNOST SKUPOVA PODATAKA	5
2.1.	Raspoloživost i potpunost podataka.....	5
2.2.	Pravila o povjerljivosti i njihova provedba	7
2.3.	Korisnost SPS-a	8
3.	TOČNOST STATISTIKE.....	9
4.	USKLAĐENOST I USPOREDIVOST	10
4.1.	Usklađenost	10
4.2.	Usporedivost	10
5.	ROKOVI ZA DOSTAVLJANJE PODATAKA	11
6.	DOSTUPNOST I JASNOĆA	11
7.	USKLAĐENOST S UREDBOM O SPS-u.....	11
8.	OPTEREĆENJE PODUZETNIKA I UVEDENE I PREDVIĐENE PROMJENE U SPS-u.....	13
8.1.	Kontekst	13
8.2.	Uvedene i predviđene promjene u SPS-u.....	14
9.	DALJNJI RAZVOJ	15

1. UVOD

1.1. Uredba o strukturnim poslovnim statistikama

U skladu s člankom 13. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 295/2008¹ o strukturnim poslovnim statistikama (dalje u tekstu „Uredba o SPS-u”), „do 29. travnja 2011., te nakon toga svake tri godine Komisija podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o statističkim podacima kompiliranim u skladu s ovom Uredbom, a posebno o njihovoj kvaliteti i opterećenju nametnutom poduzetnicima”. To izvješće nadovezuje se na izvješće iz travnja 2014.²

U izvješću se daje pregled napretka u provedbi Uredbe o SPS-u na temelju konačnih podataka za referentu godinu 2013. u sljedećim područjima:

- usluge,
- industrija,
- trgovina,
- građevinarstvo,
- poslovne usluge i
- poslovna demografija.

U izvješću se pružaju informacije o mjerama koje Komisija poduzima kako bi osigurala dostupnost kvalitetnih strukturnih poslovnih statistika o poduzećima te o provedbi Uredbe o SPS-u u državama članicama. Također uključuje informacije o mjerama koje Eurostat provodi kako bi strukturne poslovne statistike učinio relevantnijima i smanjio opterećenje koje njihova izrada znači za poduzeća.

1.2. Sadržaj glavnih skupova podataka

Strukturnim poslovnim statistikama (SPS) pruža se detaljan uvid u strukturu, rad i glavne značajke europskih poduzeća kao cjeline i po različitim sektorima. One su također važan doprinos za nekoliko drugih područja kao što su nacionalni računi, kratkoročne statistike i poslovni registri.

¹ Uredba (EZ) br. 295/2008 Europskog Parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2008. o strukturnim poslovnim statistikama (preinaka), SL L 97, 9.4.2008., str. 13.

² COM (2014) 243 final.

Podaci općenito obuhvaćaju sve sektore osim poljoprivrede i osobnih usluga. Prikupljaju se podaci o sljedećim varijablama:

- varijable povezane s proizvodnjom (npr. promet i dodana vrijednost),
- varijable povezane s *inputom*, i to konkretno s *inputom* rada (npr. zaposlenost i broj odrađenih sati), *inputom* roba i usluga (npr. ukupna nabava) i *inputom* kapitala (npr. ulaganja u materijalna dobra) i
- varijable povezane s demografijom poduzeća (npr. zaposlenici aktivnih poduzeća, broj novoosnovanih poduzeća i broj zatvorenih poduzeća).

Osim toga, iz spomenutog se može izvesti nekoliko drugih važnih pokazatelja i to u obliku omjera određenih monetarnih varijabli ili vrijednosti po stanovniku.

Sve države članice šalju nekoliko skupova podataka, kako je predviđeno Uredbom Komisije (EZ) br. 251/2009³. Glavni su skupovi podataka:

- godišnja statistika poduzeća (značajke se objavljuju pojedinačno za svaku zemlju prema klasifikaciji NACE Rev.2⁴ na četveroznamenkastoj razini (razredi)),
- godišnja statistika poduzeća po razredima veličine (značajke se objavljuju pojedinačno za svaku zemlju prema klasifikaciji NACE Rev.2 na troznamenkastoj razini (skupine), pri čemu se razred veličine određuje prema broju zaposlenika),
- godišnja regionalna statistika (značajke se objavljuju po regiji NUTS 2 prema klasifikaciji NACE Rev.2 na dvoznamenkastoj razini (odjeljci) i
- godišnja demografska statistika raščlanjena po pravnom obliku ili razredu veličine zaposlenika (značajke se objavljuju pojedinačno za svaku zemlju prema klasifikaciji NACE Rev.2 na četveroznamenkastoj razini (razredi)).

Nacionalni zavodi za statistiku (NZS-ovi) koriste se statističkim istraživanjima, poslovnim registrima ili različitim administrativnim izvorima pri prikupljanju većine podataka. Države članice primjenjuju razne statističke metode, ovisno o izvoru podataka, npr. metodu

³ Uredba Komisije (EZ) br. 251/2009 od 11. ožujka 2009. o provedbi i izmjeni Uredbe (EZ) br. 295/2008 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu serija podataka koji se prikupljaju za potrebe strukturne poslovne statistike te potrebnih prilagodbi nakon revizije statističke klasifikacije proizvoda po djelatnostima (KPD), SL L 86, 31.3.2009., str. 170.

⁴ Uredba Komisije (EZ) br. 1893/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o utvrđivanju statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti NACE Revision 2 te izmjeni Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3037/90 kao i određenih uredbi EZ-a o posebnim statističkim područjima, SL L 393, 30.12.2006., str. 1.

ekstrapolacije, procjene temeljene na modelu ili različite oblike imputacije, kako bi se osigurala kvaliteta proizvedenog SPS-a.

Nad svim podacima primljenima od država članica provodi se provjera kvalitete prije nego što budu objavljeni na *web*-mjestu Eurostata.

1.3. Dostupnost SPS-a

Svi podaci koje su države članice dostavile za referentnu godinu 2013., zajedno s agregiranim rezultatima za EU, dostupni su od prosinca 2015. na *web*-mjestu Eurostata. Podaci su dostupni na poveznici „Strukturne poslovne statistike (SPS)”⁵. Odjeljak koji se odnosi na SPS može se pronaći na poveznici *Industry, trade and services* („Industrija, trgovina i usluge”) ili s pomoću funkcije pretraživanja⁶.

1.4. Publikacije u 2015. i 2016.

Osim što su dostupni na *web*-mjestu Eurostata, rezultati su navedeni i u nekoliko članaka objavljenih u preuređenom odjeljku *Industry and services* („Industrija i usluge”) na *web*-stranici za objašnjenja statističkih podataka *Statistics Explained*⁷. *Web*-stranica *Statistics Explained* temelji se na *wiki* tehnologiji i glavna joj je svrha objasniti europsku statistiku prikazom podataka i isticanjem onoga što je u vezi s njima zanimljivo ili neočekivano, uzimajući u obzir sve potrebne popratne informacije.

SPS se navodi kao izvor u mnogim drugim publikacijama. Godine 2015. i 2016. najviše se doprinijelo Eurostatovom godišnjaku i regionalnom godišnjaku.

2. UČINKOVITOST UREDBE I RELEVANTNOST SKUPOVA PODATAKA

2.1. Raspoloživost i potpunost podataka

Tablice 1., 2. i 3. pokazuju da su, općenito, podaci koje dostavljaju države članice razmjerno potpuni za sve module SPS-a. Zemlje se prema svojem udjelu u dodanoj vrijednosti u ukupnom nefinancijskom poslovnom gospodarstvu EU-a smatraju „velikima”, „srednjima” ili „malima”.

Za podatke koji nedostaju postoje sljedeća objašnjenja:

- nastali su problemi u izračunu određenih varijabli,

⁵ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/structural-business-statistics/data/database>

⁶ <http://ec.europa.eu/eurostat>

⁷ http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Structural_business_statistics_overview

- neki podaci nisu bili dostupni za 2013.,
- nedostajali su izvori za podatke o „jedinici prema vrsti djelatnosti”,
- podaci su bili dostupni tek nakon roka za dostavu ili nisu dostavljeni podaci o nultim vrijednostima.

Predmetne zemlje neprestano nastoje unaprijediti postupak dostave svih potrebnih podataka.

Međutim, raspoloživost SPS-a na web-mjestu Eurostata bila je ograničena jer su neki podaci, posebno za male zemlje, povjerljivi.

Tablica 1.: Raspoloživost i povjerljivost konačnih podataka za 2013. iz područja usluga, industrije, trgovine i građevinarstva, NACE Rev.2.

Zemlje ⁸	Ukupan broj poslanih ćelija kao postotak zahtjeva iz Uredbe o SPS-u	Povjerljive ćelije kao postotak ukupnog broja poslanih ćelija
Velike zemlje	95	11
Srednje zemlje	96	15
Male zemlje	99	19
SVI	97	16

U podacima iz 2013. za 28 država članica EU-a i Norvešku vidljiv je porast raspoloživosti podataka od 2 % u odnosu na prethodno izvješće Europskom parlamentu i Vijeću. Najveće poboljšanje zabilježeno je u kategoriji „srednjih zemalja”.

Raspoloživost podataka bila je visoka (95 %) za statističke podatke o poslovnim uslugama (Tablica 2.). Raspoloživost statističkih podataka o srednjim i malim zemljama se povećala, ali se smanjila za statističke podatke o velikim zemljama.

Raspoloživost statističkih podataka o demografiji poduzeća (Tablica 3.) smanjila se za 3 %. Porast je zabilježen samo za statističke podatke o malim zemljama. Zabilježeno je znatno smanjenje za statističke podatke o srednjim i velikim zemljama.

⁸ Kako bi se opterećenje poduzetnika i troškovi nacionalnih statističkih tijela smanjili na najmanju moguću razinu, države članice mogu označiti podatke oznakom CETO („contribution to European totals only”) što znači da će se upotrebljavati samo kao doprinos za utvrđivanje ukupnih europskih vrijednosti. Eurostat ne objavljuje te podatke i oni nisu označeni kao „CETO” kada ih države članice objavljuju na nacionalnoj razini. Uporaba oznake CETO ovisi o udjelu države članice u ukupnoj dodanoj vrijednosti u gospodarstvu, kako slijedi:

velike zemlje: DE, FR, IT, UK;

srednje zemlje: BE, DK, ES, GR, IE, NL, AT, PL, PT, FI, SE, NO;

male zemlje: BG, CZ, EE, HR, CY, LV, LT, LU, HU, MT, RO, SI, SK.

Tablica 2.: *Raspoloživost i povjerljivost konačnih podataka za 2013. o poslovnim uslugama, NACE Rev.2*

Zemlje	Ukupan broj poslanih ćelija kao postotak zahtjeva iz Uredbe o SPS-u	Povjerljive ćelije kao postotak ukupnog broja poslanih ćelija
Velike zemlje	95	0
Srednje zemlje	98	13
Male zemlje	93	23
SVI	95	16

Tablica 3.: *Raspoloživost i povjerljivost konačnih podataka za 2013. o demografiji poduzeća, NACE Rev.2*

Zemlje	Ukupan broj poslanih ćelija kao postotak zahtjeva iz Uredbe o SPS-u	Povjerljive ćelije kao postotak ukupnog broja poslanih ćelija
Velike zemlje	91	8
Srednje zemlje	84	11
Male zemlje	99	11
SVI	92	11

2.2. Pravila o povjerljivosti i njihova provedba

Iz tablica u stavku 2.1. vidljivo je u kojoj su mjeri pravila o povjerljivosti smanjila raspoloživost podataka.

Sve države članice primjenjuju slična pravila o povjerljivosti, uglavnom da bi izbjegle objavljivanje podataka o jednom ili više određenih poduzeća. U nekoliko država članica taj je pristup nadopunjen „pravilom dominacije”, prema kojem se podaci nisu objavljivali ako je jedno ispitano poduzeće zauzimalo više od određenog postotka vrijednosti. Korišteni postoci neznatno se razlikuju među državama članicama.

Postoci povjerljivih podataka variraju od 0 % do 36 %, pri čemu su veći postoci zabilježeni u srednjim i malim zemljama zbog prethodno navedenih razloga.

Stope povjerljivosti iz 2013. za statističke podatke iz sektora usluga, industrije, trgovine i građevinarstva bile su ukupno dva postotna boda niže nego u prethodnom izvješću. Stope

povjerljivosti bile su pet postotnih bodova više za statističke podatke o poslovnim uslugama, ali su se smanjile za jedan postotni bod za statističke podatke o demografiji poduzeća.

Eurostat smatra da je udio povjerljivih podataka u državama članicama još uvijek vrlo visok te ih stoga potiče da ulože veće napore u smanjenje količine povjerljivih podataka u budućnosti.

Osim pravila o povjerljivosti koja se primjenjuju na podatke na nacionalnoj razini, agregirani podaci na razini EU-a također su isključeni iz statistike za objavu kako bi se zaštitili povjerljivi nacionalni podaci. Pravila kojima se određuju okolnosti u kojima se ukupni iznosi za EU ne smiju objaviti utvrđena su u Povelji o povjerljivosti koju su prihvatile sve države članice.

Zbog toga, 8 % agregiranih rezultata EU-a za 2013. za statističke podatke iz područja usluga, industrije, trgovine i građevinarstva nije moglo biti objavljeno zbog povjerljivosti.

14,2 % agregiranih rezultata EU-a za poslovnu demografiju nije raspoloživo zbog povjerljivosti. Broj i postotak ćelija s povjerljivim podacima navedeni su u tablici u nastavku.

Tablica 4.: Povjerljivost glavnih varijabli uključenih u godišnju statistiku poduzeća za koju su agregirani rezultati EU-a za 2013. objavljeni za sve razine NACE Rev.2

SPS	Ukupan broj ćelija s podacima	Boj ćelija s povjerljivim podacima	Povjerljivi podaci (%)
Usluge	6 001	488	8,1
Industrija	9 030	852	9,4
Trgovina	2 208	73	3,3
Građevinarstvo	767	34	4,4
Ukupno (usluge, industrija, trgovina i građevinarstvo)	18 006	1 447	8,0
Demografija poduzeća	20 412	2 900	14,2

2.3. Korisnost SPS-a

Eurostat zaprimi većinu podataka 18 mjeseci nakon referentne godine. Podaci se obično potvrđuju i objavljuju u roku od četiri mjeseca nakon primitka. Ukupni iznosi za EU izračunavaju se najkasnije dvije godine nakon referentne godine. Velika kašnjenja u dostavi podataka Eurostatu od strane država članica mogu umanjiti korisnost podataka. Eurostat ima samo ograničeni utjecaj na države članice u pogledu pravovremene dostave podataka.

Broj preuzimanja s *web*-mjestâ Eurostata pokazatelj je korisnosti SPS-a. Podaci u tablici u nastavku obuhvaćaju razdoblje od siječnja 2016. do prosinca 2016., tijekom kojeg su bili dostupni podaci za 2013.

Tablica 5.: Broj preuzimanja

SPS	Broj preuzimanja
	254 241
Agregirane tablice (industrija, građevinarstvo, trgovina i usluge)	52 795
Industrija i građevinarstvo	85 920
Trgovina	27 179
Usluge	31 446
Regionalni podaci – svi sektori	17 349
Poslovne usluge	5 171
Demografija poduzeća	34 381

3. TOČNOST STATISTIKE

Kako bi se odredio stupanj točnosti SPS-a, Uredbom Komisije (EU) br. 275/2010⁹ zahtijeva se od svih država članica da Eurostatu na godišnjoj osnovi dostavljaju informacije o pokazateljima kvalitete, kao što su koeficijenti varijacije. Također moraju dostaviti informacije o metodologiji koja se upotrebljava za prikupljanje i obradu podataka. Na temelju informacija koje su dostavile sve države članice, Eurostat je za 2013. proveo ocjenu koja je velikim dijelom uključena u ovo izvješće.

Države članice slobodno odlučuju o najučinkovitijim i najdjelotvornijim načinima prikupljanja i obrade podataka, u skladu s nacionalnim posebnostima (npr. razred veličine, gospodarska aktivnost i regija) i dostupnim administrativnim izvorima.

Kako bi ocijenio kvalitetu podataka na razini EU-a, Eurostat je izračunao agregirane koeficijente varijacije EU-a na temelju nacionalnih koeficijenata varijacije za šest značajki i za sve sektore prema klasifikaciji NACE Rev.2 na jednoznačenastoj razini (područja).

Tablica 6.: Agregirani koeficijenti varijacije EU-a za statističke podatke iz područja usluga, industrije, trgovine i građevinarstva (%)

2013.	Postotak koeficijenata varijacije EU-a (%)
-------	--

⁹ Uredba Komisije (EU) br. 275/2010 od 30. ožujka 2010. o provedbi Uredbe (EZ) br. 295/2008 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu mjerila za ocjenu kvalitete strukturnih poslovnih statistika (SL L 86, 1.4.2010., str. 1.).

Koeficijent varijacije ¹⁰	Broj poduzeća	Promet	Dodana vrijednost	Troškovi osoblja	Bruto ulaganja	Broj zaposlenih osoba
0,0 – 0,5	81	65	50	100	11	69
0,6 – 1,5	13	24	50	0	28	31
1,6 – 2,5	6	6	0	0	17	0
> 2,5	0	6	0	0	44	0

Iz prethodne tablice vidljivo je da su agregirani koeficijenti varijacije za EU u većini slučajeva ispod 1,5. Iznimka tomu jest varijabla bruto ulaganja, za koju su koeficijenti uglavnom između 0,6 i 2,5.

4. USKLAĐENOST I USPOREDIVOST

Kao što je prethodno spomenuto, države članice za svaku referentnu godinu dostavljaju izvješće koje sadržava informacije o metodologiji koja je upotrijebljena za prikupljanje i obradu podataka.

4.1. Usklađenost

Usklađenost se odnosi na mjeru u kojoj statistička ispravnost dopušta kombiniranje podataka iz različitih izvora. Eurostat stoga želi ustanoviti zajednička obilježja SPS-a i ostalih poslovnih istraživanja te utvrditi u kojoj su mjeri usklađena.

SPS se može upotrebljavati uz statističke podatke iz niza drugih izvora, poput poslovnih registara, nacionalnih računa, istraživanja troškova rada, statističkih podataka o radnoj snazi i kratkoročnih statistika. Analizom usklađenosti SPS-a i drugih statističkih izvora otkriven je niz razlika u podacima i upotrijebljenim metodologijama. Za svaki statistički izvor bit će odabrana metodologija koja najbolje odgovara namjenama tog izvora. Iz tog razloga postoje razlike u metodologijama među pojedinim izvorima.

4.2. Usporedivost

Statistički podaci iz područja usluga, industrije, trgovine i građevinarstva usporedivi su tijekom vremena i za različite zemlje samo od referentne godine 2005. nadalje, s obzirom na to da su prije te godine neke zemlje uvele promjene u metodologiji i opsegu. Provedbom nove klasifikacije djelatnosti (NACE Rev.2) 2008. sprječava se prenošenje bilo koje vremenske serije nakon te godine.

¹⁰ Koeficijenti varijacije izračunati su za završne podatke za 2013. za serije 1A, 2A, 3A i 4A (Prilozi od I. do IV.), prema klasifikaciji NACE Rev.2 na jednoznačenastoj razini (područja).

Statistički podaci o poslovnim uslugama i demografiji poduzeća usporedivi su od 2008., kada je istraživanje postalo obavezno.

5. ROKOVI ZA DOSTAVLJANJE PODATAKA

Rokovi do kojih države članice moraju dostaviti podatke za referentnu godinu, kako je utvrđeno u Uredbi o SPS-u, jesu sljedeći:

- 10 mjeseci nakon kraja godine za preliminarne statističke podatke iz područja usluga, industrije, trgovine i građevinarstva i
- 18 mjeseci nakon kraja godine za konačne podatke za sve sektore.

Za referentnu godinu 2013., 18 je zemalja na vrijeme dostavilo svoje podatke.

6. DOSTUPNOST I JASNOĆA

Svi SPS-ovi dostupni su bez naknade na web-mjestu Eurostata na poveznici *Industry, trade and services* („Industrija, trgovina i usluge”), zajedno s detaljnim objašnjenjima metodoloških pitanja koja mogu biti važna za korisnike.¹¹

NZS-ovi objavljuju SPS i na nacionalnoj razini. Na taj se način povećava dostupnost podataka korisnicima.

7. USKLAĐENOST S UREDBOM O SPS-U

Usklađenost država članica s Uredbom o SPS-u ocjenjuje se na temelju potpunosti dostavljenih podataka, broja primljenih verzija prije objave konačnih podataka te poštovanja roka za dostavu podataka.

Iz ukupnog rezultata usklađenosti za 2013. vidljivo je poboljšanje u odnosu na razinu usklađenosti zabilježenu u prethodnom izvješću. Posebne okolnosti u nekoj zemlji mogu dovesti do pada u rezultatu usklađenosti.

Svaka je država članica prije objave konačnih podataka dostavila prosječno 1,3 verzije podataka.

U tablici 7. prikazana je ukupna ocjena usklađenosti za svih 28 država članica EU-a i Norvešku.

¹¹ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/structural-business-statistics/overview>

Svakoj je zemlji dodijeljena jedna od četiri ocjene za usklađenost:

VG = vrlo dobra usklađenost; svi potrebni podaci (uz manje iznimke) dostavljeni su na vrijeme (rezultat 90 % ili više).

G = dobra usklađenost. Nekoliko je elemenata nedostajalo ili je bilo manjeg kašnjenja u dostavi podataka (rezultat između 70 i 89 %).

P = podaci su bili djelomično dostupni, ali nedostajali su veći dijelovi zahtijevanih informacija ili su prekoračeni rokovi (rezultat između 10 i 69 %).

N = Nedostajao je veliki dio podataka ili je bilo većeg kašnjenja u dostavi podataka (rezultat manji od 10 %).

Tablica 7.: Ukupna ocjena usklađenosti

Zemlja	Ukupna ocjena
AT, BE, BG, CZ, DE, DK, ES, HR, HU, IT, LT, LV, MT, NL, NO, PT, RO, SI, SK, UK	VG
CY, EE, FI, FR, LU, PL, SE	G
EL, IE	P
—	N

Iz prethodne tablice vidljivo je da je usklađenost bila „vrlo dobra” ili „dobra” za većinu država članica.

Eurostat je poduzeo dvije vrste mjera s ciljem poboljšanja usklađenosti: izvješćivanje o provedenom praćenju usklađenosti i davanje alata za provjeru podataka državama članicama.

Eurostat jednom godišnje podnosi izvješće o usklađenosti Koordinacijskoj skupini za SPS. U nekim je slučajevima glavni direktor Eurostata i slao dopise čelnicima NZS-ova.

Eurostat je razvio alat za provjeru podataka koji države članice mogu upotrebljavati za provjeru točnosti i povjerljivosti prije nego što podatke pošalju Eurostatu. Velika većina država članica koristi se tim alatom za provjeru podataka, čime se smanjio broj verzija i povećala kvaliteta podataka koje dostavljaju države članice.

Eurostat također sudjeluje u aktivnosti za postizanje potpune usklađenosti s Uredbom o SPS-u u pogledu točne upotrebe „poduzeća” kao statističke jedinice kako je definirana u Uredbi

Vijeća (EEZ) br. 696/93¹². U toj se uredbi navodi: „poduzeće je najmanja kombinacija pravnih jedinica koja čini organizacijsku jedinicu za proizvodnju dobara ili usluga, koja ima određeni stupanj samostalnosti pri odlučivanju...” Pravne jedinice koje nisu dovoljno samostalne u odlučivanju trebale bi se sa svojom kontrolnom jedinicom spojiti u jedno poduzeće. Smatralo se da 23 zemlje (22 države članice EU-a i jedna država članica EFTA-e) nisu bile potpuno usklađene s upotrebom poduzeća kao statističke jedinice u SPS-u. Sve te zemlje Eurostatu su dostavile akcijski plan za potpunu upotrebu poduzeća kao statističke jedinice u SPS-u. Na provedbi su počele raditi u lipnju 2016., a Eurostat provjerava njihov napredak svakih 6 mjeseci.

8. OPTEREĆENJE PODUZETNIKA I UVEDENE I PREDVIĐENE PROMJENE U SPS-U

8.1. Kontekst

U skladu s Uredbom o SPS-u NZS-ovi i dalje prikupljaju osnovni dio strukturnih poslovnih statistika (npr. informacije o zaposlenicima poduzeća, osnivanju i zatvaranju poduzeća te o njihovom opstanku, prometu, dodanoj vrijednosti, zapošljavanju, bruto ulaganjima, *outputu* vrijednosti i *inputu* faktora) te ih stavljaju na raspolaganje korisnicima. Međutim, daljnje sastavljanje strukturnih poslovnih statistika koje nisu povezane s drugim područjima poslovne statistike – u skladu s trenutačnim segmentiranim pristupom prema kojem je svako područje obuhvaćeno posebnim pravnim okvirom – više se ne smatra održivim. Razlog tomu je da takav sustav nije dovoljno prilagodljiv da bi mogao zadovoljiti novonastale potrebe korisnika i smanjiti statističko opterećenje poduzetnika.

Eurostat je svjestan ovih izazova i surađuje sa zainteresiranim stranama Europskog statističkog sustava (ESS) na prilagođavanju procesa izrade statistika većim promjenama u društvu i globaliziranom gospodarstvu s pomoću niza mjera u okviru projekta Okvirne uredbe o integraciji poslovnih statistika (FRIBS). Novi pravni okvir za integraciju poslovnih statistika obuhvaća šira područja. Rezultat je toga integracija međuovisnog sustava izrade statistika koji se oslanja na više izvora. U pogledu poboljšanja učinkovitosti, cilj projekta jest riješiti niz problema i:

- uspostaviti učinkovitiji postupak izrade statistika,
- postići bolju usporedivost i dosljednost u svim područjima,
- pojednostaviti zahtjeve za dostavu podataka,
- smanjiti opterećenje poduzetnika,

¹² [Uredba Vijeća \(EEZ\) br. 696/93](#)

- zadovoljiti nove i kompleksnije potrebe korisnika.

8.2. Uvedene i predviđene promjene u SPS-u

Smanjenje opterećenja poduzetnika nužno je za očuvanje uvjeta potrebnih za učinkovit rad sustava za izradu statistika u Europi da bi se postigli predviđeni ciljevi u pogledu poslovne statistike. U tu svrhu Eurostat kontinuirano surađuje s NZS-ovima da bi se smanjilo opterećenje i povećala relevantnost statistika tako što će se pojednostaviti zahtjevi za dostavu podataka i osigurati da dostupni statistički podaci zadovoljavaju potrebe korisnika.

Održano je nekoliko konzultacija s glavnim korisnicima SPS-a unutar i izvan Komisije. Rezultat konzultacija bio je da je Eurostat ukinuo zahtjeve koji su uvedeni za sektor „financijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja” i uveo standardne varijable SPS-a u taj sektor. Te promjene primjenjuju se na podatke prikupljene za 2013.

Osim toga, neke mjere koje su države članice poduzele kako bi se smanjilo opterećenje poduzetnika bile su povezane s prikupljanjem podataka za SPS. Istraživanja na uzorku često se upotrebljavaju u većini država članica te su one usvojile nove strategije uzorkovanja kako bi se smanjilo opterećenje poduzetnika i troškovi NZS-ova. Više je zemalja isključilo male poduzetnike iz svojih istraživanja i umjesto toga su se koristile administrativnim izvorima podataka u kombinaciji s procjenama. Neke su zemlje razvile i počele primjenjivati mrežne sustave za prikupljanje godišnjih fiskalnih i statističkih informacija. Ti sustavi upotrebljavaju suvremene informacijske tehnologije te mogu poboljšati kvalitetu podataka i smanjiti vrijeme potrebno za njihov unos i obradu.

U pogledu promjena SPS-a planiranih u okviru projekta FRIBS, a kako bi se povećala relevantnost službenih statistika EU-a, predviđena je provedba mjera u nastavku. Iako bi te mjere mogle uzrokovati dodatne troškove provedbe za NZS-ove i poduzetnike, kao što su dodatna istraživanja za neke jedinice, protuteža tim troškovima bit će prednosti postizanja standardiziranije strukture podataka i pojednostavnjenja nekih zahtjeva za dostavu podataka iz nekoliko uredbi o poslovnoj statistici.

- Proširenje područja primjene svih SPS-ova širenjem djelatnosti NACE Rev. 2 na sljedeće odjeljke: P (Obrazovanje), Q (Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi), R (Umjetnost, zabava i rekreacija), i S96 (Ostale osobne uslužne djelatnosti).
- Proširenje područja primjene varijabli „ulaganje u strojeve i opremu” i „odrađeni sati u uslužnim sektorima”.

- Dostava privremenih podataka o malim i srednjim poduzećima (po razredu veličine) za dvije ključne varijable (promet, broj zaposlenika) u roku od deset mjeseci nakon referentnog razdoblja.
- Izmjena zahtjeva za dostavu podataka za sektor „financijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja” uvođenjem standardnih varijabli SPS-a, uklanjanjem varijabli specifičnih za pojedine sektore i proširenjem područja primjene na sve podsektore kao što su financijski *leasing*, usluge davanja hipotekarnih kredita, usluge davanja potrošačkih kredita te slične financijske subjekte i povezane djelatnosti.
- Brisanje podataka o raščlambi prometa po proizvodu za sektor trgovine.
- Brisanje podataka o izdacima za zaštitu okoliša.
- Smanjenje razine detaljnosti (NACE dvoznamenkasta razina) za varijable koje su potrebne posebno za nacionalne račune.

9. DALJNI RAZVOJ

SPS trenutačno ima samo nacionalnu dimenziju, pri čemu se ne uzima u obzir novo okruženje koje karakterizira kontinuirani razvoj poslovnih aktivnosti. Jedinstveno tržište i globalizacija promijenili su način na koji su poduzeća organizirana. S obzirom na to, Eurostat u suradnji s državama članicama razmatra niz mjera za izmjenu SPS-a „da bi” odgovorio na promjenjive potrebe korisnika ili „u nastojanju da na njih odgovori”, što je ključno za relevantnost službenih statistika.

Predložene su promjene sadašnjih zahtjeva SPS-a sljedeće.

- Uvođenje aspekta kontrole poduzeća, čime se statistički skup SPS-a može podijeliti na tri kategorije: neovisna poduzeća, poduzeća u domaćem vlasništvu i poduzeća u stranom vlasništvu.
- Uvođenje razlike u SPS između poduzeća koja trguju i onih koja ne trguju na međunarodnoj razini, čime je statistički skup SPS-a moguće podijeliti na dvije dodatne potkategorije: poduzeća koja trguju na međunarodnoj razini i poduzeća koja ne trguju na međunarodnoj razini. Značajke SPS-a također će biti navedene odvojeno.
- Usklađenje metodologije za izradu statistike o izravnim stranim ulaganjima (FDI) i statistike o inozemnim povezanim poduzećima (FATS): postoji snažna veza između FDI-a i FATS-a jer su subjekti FATS-a podskupina statističkog skupa FDI. Moglo bi se reći da je FDI dinamična sastavnica FATS-a. Međutim, metodologija za izradu statistike o izravnim stranim ulaganjima i inozemnim povezanim poduzećima trenutačno nije usklađena.

- Načini pružanja usluga – bolji prikaz usluga: za usluge kojima se trguje na međunarodnoj razini, način pružanja usluga pokazuje kako se tim uslugama trguje između dvije zemlje. Takav prikaz usluga uključuje i FATS te pruža bolji uvid u „cjelokupnu” trgovinu uslugama.
- Trgovina uslugama prema značajkama poduzeća (STEC) – bolji prikaz usluga: statistike STEC povećavaju kvalitetu mjerenja gospodarske globalizacije na temelju *input-output* tablica i pojma „trgovine s dodanom vrijednosti” jer dodaju aspekt NACE-a statističkim podacima o uslugama kojima se trguje na međunarodnoj razini. Tada će biti dostupni i statistički podaci o uslugama u pogledu gospodarske djelatnosti poduzetnika koji trguju uslugama. Ti će podaci biti bolje integrirani u poslovne statistike. S obzirom na taj kontekst, treba se riješiti pitanje načina klasifikacije usluga kako bi usluge bile u cijelosti integrirane u poslovne statistike, ali i da podaci o uslugama zadovoljavaju potrebe drugih korisnika. To je povezano s pitanjem treba li upotrijebiti Proširenu klasifikaciju usluga u platnoj bilanci (EboPS) ili Klasifikaciju proizvoda prema djelatnostima (CPA). Također će se istražiti mogućnost izrade statistika o trgovini uslugama temeljenih na raščlambi poduzeća prema razredu veličine (0–9, 10–49, 50–249, 250 i više zaposlenika ili, umjesto toga, odgovarajući pragovi dodane vrijednosti).
- Izrađivanje statistike po poslovnim funkcijama: moderna poduzeća često su strukturirana na temelju koncepta poslovnih funkcija. To znači da mogu internalizirati ili eksternalizirati dio procesa proizvodnje. Ako poduzeće eksternalizira proizvodnju, nije dovoljno znati njegovu gospodarsku djelatnost (NACE) jer se na taj način može prikriti koje su vrste radnih mjesta izgubljene. Zbog tog je razloga Eurostat proveo dva istraživanja o međunarodnoj eksternalizaciji čime je uveden koncept poslovnih funkcija. Skupina stručnjaka iz Statističkog odjela Ujedinjenih naroda trenutačno radi na finalizaciji te klasifikacije.
- Izrađivanje statistika o statističkoj jedinici grupe poduzeća: multinacionalne grupe poduzeća imat će sve važniju ulogu u gospodarskoj globalizaciji. FATS trenutačno pruža djelomične informacije o multinacionalnim poduzećima jer ona prikupljaju statističke podatke o djelatnostima povezanih poduzeća u stranom vlasništvu. Međutim, ona ne prikupljaju ili pružaju informacije o povezanim poduzećima u domaćem vlasništvu koja pripadaju istoj grupi poduzeća. Ona ne pružaju ni informacije o svojoj najvišoj kontrolnoj institucionalnoj jedinici.

Povezivanje s mikropodacima (MDL) može se upotrijebiti da bi se iz postojećih izvora podataka prikupili neki zahtjevi za dostavu podataka. Stoga provedba tih zahtjeva ne bi

trebala stvarati dodatno opterećenje, iako će provedba nekih od njih zahtijevati znatnu predanost i ulaganje ESS-a u nadolazećim godinama.

U suradnji s državama članicama Eurostat se obvezuje na to da će nastaviti raditi na pitanju odstupanja u primjeni pragova prometa koji se upotrebljavaju za poduzetnike koji se trebaju registrirati u poslovnim registrima diljem Europe. Time će se poboljšati usporedivost nacionalnih podataka u poslovnim statistikama.

Te eventualne izmjene stoga će biti predmet daljnjih rasprava kako bi se odredili prioriteti na temelju njihove dodane vrijednosti i dostupnosti izvora.